

Різдво – пора див і світла, час жаданих подарунків та солодкої смакоти із чарівного фургончика-крамнички доброї й загадкової тітоньки Мальви. Але що буде, якщо раптом усе це зникне? Адже підступний пан Крук та його господиня Мряка ось-ось запанують у світі!.. Перед маленьким Тишком та його вірним песиком Кучугуркою постало нелегке завдання: повернути дідусеїві-казкарю чарівну книгу, щоби врятувати Різдво і наповнити сміхом та радістю кожен дім їхнього рідного містечка.

Тишко

У невеличкій затишній хатинці на околиці містечка живе собі Тишко. Ні, він не сам живе, не хвілюється, він живе з дідуsem. Дідусь у Тишка вже доволі дорослий – з вусами і бородою, – тож хвилюватися марно: за Тишком є кому пригляднути. Крім того, за ним ще й мама з татом весь час приглядають – з неба. Бо Тишкові мама з татом на небі янголами працюють.

Звісна річ, у янголів повно роботи – ніколи вгору глянути. Тож сина вони відвідинами не тішать: відколи в янголи подалися, так їх Тишко і не бачив ні разу.

– Отби хоч разочок побачити тата і маму, – зітхає Тишко. – Я ж їх зовсім не пам'ятаю.

– Якщо будеш у це вірити, – каже дідусь, – то ви обов'язково побачитесь.

– Як у казці? – питає Тишко.

– Як у казці.

© Видавництво Старого Лева, 2014

© Сашко Дерманський, текст, 2014

© Ростислав Попський, ілюстрації, 2014

ISBN 978-617-679-097-6

Тишків дідусь – казкар. Він виколисує казки в улюбленому кріслі-гойдалці, а потім записує їх у велику старовинну книгу. Та книга – їхня родинна реліквія. Що таке реліквія, Тишко не дуже знає, але розуміє: це щось страшенно важливе. Інакше б чому, беручи з комода велику, важку, оправлену темною шкірою й оздоблену сріблом книгу, дідусь робився такий урочистий і загадковий? Звісно, що та книга йому дуже дорога. Дідусь каже, що в ній записували свої казки ще його батько і дідусь. Про батька Тишкові ще якось віриться, але щоб у дідусів були свої окремі дідусі!.. Дуже схоже на вигадку. Але Тишко дідусеві й про це повірив. Бо Тишків дідусь страшенно не любить неправди, він завжди каже, що краще сказати гірку правду, ніж солодко збрехати.

Казкова книга – чи не єдине багатство в їхньому домі. Дідусь заробляє на життя казками. Щонеділі він виходить на Ринкову площа і там читає свої історії. Довкола завжди збирається чимало слухачів. Дітлахи захоплено ловлять кожне дідусеве слово, а дорослі замріяно дивляться на малечу. Люди кидають у дідусів капелюх гроші. З цього Тишко з дідусем і живуть. Особливо не розкошують, але вистачає і на одяг, і на харчі.

Щоразу дідусь дає кілька монет і Тишкові – для Свинтуса Ненажери. Певно, ви ще не знайомі зі Свинтусом Ненажерою. Нічого, я вас познайомлю. Свинтус живе

на старовинному комоді в будинку Тишко та його дідуся. Іноді Тишко дістає його з комода. Свінтус дуже радіє, бо це означає, що зараз йому дадуть смачненького мідяка. На спині в Ненажери щілина, туди Тишко кидає свої монети. Цілісінський рік. Аж поки не настає Різдво...

Різдво!.. Ви чуєте? Лишень від звуків цього чарівного слова у небі починають співати невидимі дзвіночки, і здається, що от-от станеться дещо казкове. Чуєте? Так от, на Різдво Тишко бере вже важкенького Свінтуса Ненажера, добряче трясе його, прислухаючись, як усередині приглушено торохтять монети. Потім хлопчик розколупує замазаний тістом отвір на свинячому черевці і витрушує звідти свій скарб. О, тепер Тишко від душі поласує смаколиками з дивовижного фургончика тітоньки Мальви!

Кучугурка

Як?! Ви ніколи не бачили фургончика тітоньки Мальви?! І зроду не куштували її смаколиків?! Жодного тістечка?! Жодної шоколадочки?! Навіть крихточки якогось з її фантастичних тортів?! Навіть не уявляєте, як пишно виглядає фісташковий крем на тістечку з марципанами?! І ніколи-ніколи не вдихали запаморочливого аромату

щойно випеченого зефіру?! Отакої! Та ви ж зовсім не знаєте, яким чудовим може бути Різдво!

Фургончик тітоньки Мальви з'являвся на Ринковій площі саме за день до Різдва. Ніхто ніколи не бачив, з якого боку він в'їджав у містечко, ніхто не відав, куди він від'їджав потім. Мешканці містечка, прокинувшись різдвяного ранку, просто знали, що фургончик неодмінно стоять на звичному місці й наповнює всю площу та прилеглі вулички казковими паощами. Подейкували, що він опинявся на площі завдяки якимось чарам, і це дуже скидалося на правду.

Цього року дідусеві рідше вдавалося виходити на площу з казками. Тому Свінтус Ненажера трохи недоїдав. Проте Тишко сподівався, що йому таки вистачить грошей на солодощі. Не тільки для себе, а й для дідуся, бо ж Тишко звик ділитися. Він же ще не знав, що нинішнього Різду доведеться ділити смаколики вже на трьох.

У дідуся геть порвалися чоботи, і їх узяв ремонтувати чоботар. А саме треба було йти до парку по хмиз для грубки.

– Я вже не маленький і зможу привезти хмиз сам, – сказав Тишко, взяв санчата і пішов до парку.

– Та не барися там, – попросив дідусь, – повертайся, доки стемніє.

Парк був недалеко. Тишко швидко назбирав сухого ломаччя й уже йшов додому. Посеред тротуару він раптом побачив невеличку кучугурку. Тишко хотів обминути її, але кучугурка раптом нахабно вистрибнула на хмиз і весело гавкнула.

– О, а я думав, що ти кучугурка! – здивувався Тишко, спиняючись. – Але ж кучугурки не гавкають? Та ж ні. Хіба що ти якась рідкісна гавкуча кучугурка... Ні, мабуть-таки, цуцик, ге?

Песик ствердо замахав хвостиком.

– Раз ти не кучугурка, а цуцик, то нічого сидіти посеред вулиці й припадати сніgom, – зауважив хлопчик. – Ішов би ти краще додому. Ну, гайда, бо й мені ніколи: дідусь чекає. Розумієш, я не хочу, щоб він хвилювався. У нього – серце, кумекаєш? Давай, біжи собі.

Але песик і не збирався нікуди йти. Тоді Тишко присів біля санчата і своєю теплою рукавичкою заходився обтрушувати з собачати сніг. Сніжинки падали на мокрий чорний носик і одразу ж танули.

– Який же ти хороший! Чому не йдеш додому?

Цуцик не відповів, натомість лизнув Тишка в ніс. Тишко від несподіванки ледь не беркицьнувся на спину.

– Тю на тебе, чого це ти цілуватися лізеш? – затулився рукою хлопчик. – Ми з тобою ще не знайомі. Тебе як звати?

Замість відповіді знайда ще раз лизнув Тишкa в nіc.

– От дивак! – засміявся Тишко. – Ну годі, злазь із санчата – і гайда додому!

Але песик навпаки – не зліз, а влігся, скрутившись на сухому пагінні калачиком.

– Ой, мабуть, у тебе немає дому, – здогадався Тишко. – Нема, еге ж? Це зовсім неправильно, у кожного має бути дім. А хочеш, ми з дідуsem поділимось з тобою своїм дном?!

Собача підвело голову і на знак згоди дзвінко гавкнуло.

– Тільки щоб гарно поводився, домовились?

І вони рушили. На півдорозі Тишко зупинився, повернувшись до песика, промовляючи:

– І затям: ти мусиш вирости в здоровецького собацяру, ми разом ходитимемо по хмиз. Отоді ти мене повезеш на санчатах, а не я тебе.

Майбутній собацюра не заперечував, тож Тишко вирішив, що можна вирушати далі.

Удома він наказав цуцикові тихесенько сидіти в коридорі, а сам пішов домовлятися з дідуsem про собача.

Дідусь сидів у своєму улюбленому кріслі, притуливши ноги до грубки. Поруч лежали його пошарпані капці.

– Я вже прийшов, дідулю, – мовив онук, кладучи біля грубки кілька гіллячок. – Назбирати хмизу в парку було зовсім не важко. Ще не прогоріло?

– От і молодець, – усміхнувся дідусь. – Вибач, що я сам не зміг піти. Ті кляті чоботи так невчасно попросили істи.

– Ти не хвилюйся, дідулю, – Тишко почув підозрілі звуки, що долинали з коридору, й вирішив, що чекати вже годі, бо пес викриє себе сам. – Краще мені скажи: а якби ми завели ще одного пса?

– Пса?

– Ну, так. Іще одного собацюру.

– Ще одного? Але ж у нас немає жодного.

– Ти хочеш сказати, що в цій хаті бракує пса?

– Пса нам тільки й бракує, Тишку, – усміхнувся дідусь.

– Можеш не хвилюватися, – заспокоїв його онук, – я вже все владнав.

Тишко відчинив двері, й до кімнати забіг мокрий, але щасливий цуцик. Він безтурботно подріботів до грубки і, поки дідусь думав, що на це сказати, зробив калюжку простісінько йому в капці.

– Аякже, – нарешті здобувся на слово дідусь, – це саме те, чого нам бракувало.

На Крученій вулиці

Собачку назвали Кучугуркою. Спочатку Тишко хотів назвати Вовкодавом, але виявилося, що таке ім'я йому не пасує.

— По-перше, — зауважив дідусь, — вовкодави не післють у капці, а по-друге, це — дівчинка.

Знаєте, Тишко навіть не засмутився, що Вовкодав, тобто Кучугурка, виявилася дівчинкою. З дівчатками теж можна дружити. Тим більше, що в них і так була хлопчача компанія — він і дідусь. А Кучугурка цю хлопчачу компанію пожвавила.

Тепер Тишкові доводилося вигулювати Кучугурку вранці та ввечері. Хлопчик залюбки це робив: собачка завзято бігала довкола нього, намагалася застрибнути на свого малого господаря й лизнути в обличчя. Їм удвох було весело.

Одного ранку сталося ось що. Тишко й Кучугурка, гуляючи, забрели доволі далеченько від дому — на Кручену вулицю. Якщо чесно, Тишко не дуже полюбляв цю місцину. Вулиця була справді покручена, звивиста і сіра. І її жителі теж видавалися хлопчикові невеселими й понурими. Чого вартував один лиш пан Крук — власник ломбарду «Закладушка». Він був худий і довгий, мов черв'як, носив чорне

пальто, чорний циліндр, чорні рукавички і навіть палиця, на яку він опирався, була чорна й лискуча. Від пана Крука так і віяло непривітністю та злістю. До того ж, у містечку подейкували, нібіто він не просто наживається на біді інших, за копійки викуповуючи в них усе цінне, – казали, що він знається з якимись темними силами.

Словом, не любив Тишко ходити на Кручену вулицю, але Кучугурка сама туди його завела. Ось там, зовсім не-подалік від Крукового ломбарду, Тишко зустрів дядечка Лялика. Хлопчик чемно привітався, але майстер ляльок дядечко Лялик не відповів йому. Він пройшов, опустивши очі в землю, наче нічого не чув і не бачив довкіл себе.

Тишко розповів про дядечка Лялика дідусеві. Дідусь стривожився.

– Не ходи на ту вулицю, котику, – попросив він і стиха, наче сам до себе, промовив: – Ех, Лялику, Лялику. Невже ти здався?..

Того вечора він мовчки сидів у кріслі, дивився на вогонь, що палахкотів у грубці, але так і не записав жодного слова у свою казкову книгу.

Зустріч із паном Круком

Наступного дня від самого ранку дідусь наказав Тишкові сидіти вдома і вперше за весь час подався на площу читати казки сам. Повернувшись він геть схильований і задуманий.

- Що трапилося, дідусю? – запитав Тишко.
- Лялик зачинив свою лялькову крамничку.
- А де ж тепер дітям купуватимуть ляльки й іграшки? – здивувався Тишко.
- Не знаю, – мовив дідусь. – Але ж і це ще не всі новини.
- А які ще є новини?
- На воротях парку атракціонів теж висить замок.
- А де ж це дядечко Карус? – запитав Тишко. – Чому він не відчиняє ворота і не продає квитки на чудові каруселі, гірки та гойдалки?
- Хтозна, – зітхнув дідусь. – У цьому місті коеться щось недобре.
- Чула, Кучугурко, – промовив Тишко до вірної подруги, – цього року Різдво буде зовсім несвяткове: ні іграшок, ні атракціонів.
- Єдина надія на тітоньку Мальву, – додав дідусь. –Хоч вона подарує радість дітлахам.